

"Continua"

Ai 8 ed setàmmber dal '43 mé ai èra al *Corso Allievi Ufficiali* a Fiurànza e prèst la nòstra destinaziàn la srèv stè l'Albanì. A n avèven brîsa *spezzato le reni* ala Grêcia, cum al gèva lû-là, mo ai èren andè vsén. Dâpp a socuànt dé ai arivé, an s sà brîsa da chi, l àurden ed mandèr un presîdi a Rifrèdi, ch' l é sóbbit atâc a Fiurànza, in dôvv avèven da inpedîr a un trêno blindè di tudéssc d arivèr in zitè. Nuèter ai èren una vinténna, armè con di muschètt e una mitragliatrîz FIAT con 400 cûlp, ch' i srénn finé int una ciòpa ed minûd. A miténn pulidén l'èrma in pustaziàn, cum i s avèven insgnè, e a s miténn a sèder *in paziente attesa*. T è vójja! I tudéssc ed sicûr i èren stè infurmè e i n s fènn brîsa vadder. In cunpâns i arivénn da un'ètra pèrt con i *Tigre* e la tróppa blindè! I ocupénn tótti àl casèrum e i fènn parsunîr tótt i suldè ch' i caténn. "Vituriàtt", sé, insàmma, al rà Pipén, l avèva bèle tajè la lâza: quelcdón ai avèva détt "*Mo vâ bân in Egétt!*" e ló an s l èra fât dîr dâu vòlt. Che maravajja, la *Famiglia Reale Italiana!*

Pòst che nuèter a n avèven pió inción colegamânt con al cmand ed piâza, al tenânt al dé al *rompete le righe*, ch'al fó esegué int un spèll! Sâenza dificultè a baraténn àl nòstri divîs con di ftièri burghîs e a mé una sgnâura la m in regalé ón ch' l èra pròpi dla mî misûra. Puvratta, la zighèva digànd "*Spero che in Russia qualcuno faccia altrettanto col mi figliolo...*" (A guèra finé a sânn turnè a Fiurànza par dèri indrî al sò ftièri, mo in cla cà a n ò catè pió inción).

E sóbbit a Bulaggna, a cà!

Con dû mî amîg a m arpiaté in *via del Carro*, int l apartamânt dal zio Ettore, ch' l èra sfulè - furbén - a Pianôr, *in attesa di eventi*. E invèzi ai arivé al 25. Cla maténna i scòpi dâl bàmmb e i alèrum i sunénn insàmm: un infèren! Quand incôsa finé, ai èra un silânzi incredèbbil e nuèter a curénn sóbbit fòra par vadder cus ai èra suzès. Al palâz in prinzéppi ed *via Zamboni*, in àngol con Stra San Vidèl, an i èra pió. In pòst dal *Caffè Roversi* ai èra una móccia ed mazèri e in cal sj

lânzi as sintèva un can mutlèr. Al secàndd pian una dòna anzièna la spuntèva da una pòrta ch'la dèva int al pianeròtol, ch'an i èra pió, e la dmandèva che quelcdón ai déss una man a vgnîr zâ. Par tranquilizèrta, a i génn ch'la stéss d'asptèr, che i punpîr i srénn arivè con la schèla. Tranquèlla, la s mitè a sèder con àl ganb a sbindlón int al vûd.

Pò mé a sintè una vâus. A tiré da una pèrt socuanti trèv e dal pardézz, e a catè un pasâg' lèbber. A m infilé dânter e - dâi e dâi - dâu man àl guanténn àl mî. Par fèrta cûrta a tiré fòra una dòna, tóttta inspulvrazè ch'an s capèva che etè la pséss avair, mo intâta. Un mirâcuel.

Tgnândum sânpèr strècca la man, la m gèva:

- *Grâzie, grâzie!*

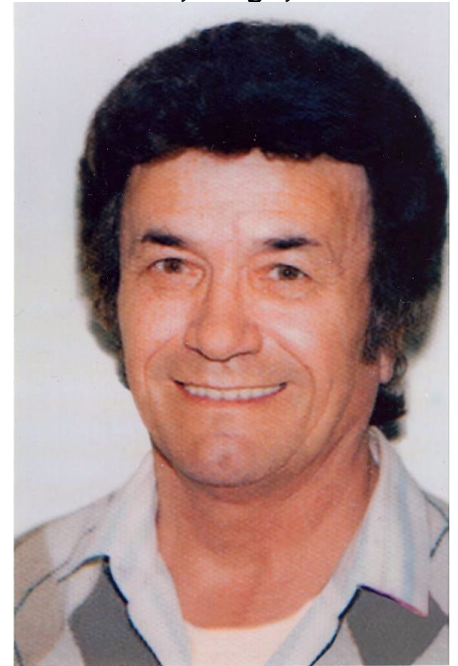
Dâpp un pòc a cminzipié a arvisèrta: l'èra la casîra dal barr che, a un zèrt mumânt, la scapé vî ed câursa. Int al quadèren dal destén, cal dé lé ala vâus "*cassiera del caffè Roversi*" ai èra scrétt: "*Continua*".

Quand i arivénn quî dal Prânt Sucâurs i s mandénn vî tótt parché ai èra dal prîguel. La vcénna l'èra sânpèr là só col ganb a sbindlón. Al can l avèva finé ed mutlèr da un pzòl.

TRe

Adrianén, Giòrgio, Pastràn.

Adrianén

Con àl nòt e àl paròl dla "*Madunénna dal Bàurg San Pîr*", ai 6 ed mèrz avân salutè Giòrgio Vanén, un amîg inamurè dal dialàtt e dla mùsica, ànma dal coro "*I Amîg ed Quinto*", una furmazziàn nèda al intèren dl "*Archiginèsi*", con la direziàn dal mässter Giuliano Piazza. Dri a un carâter un pòc spiglàus, Giòrgio l avèva un còr d òr, sânpèr prânt a dèr un man a tótt.

Mario Mandreoli (1921-2013), l èra cgnusó con al pseudònim ed "*Pastràn*", scutmâi ed sò pèder che, esànd bruzâi, al purtèva la caparèla téppica. Nèd a Castnès, al s rivelé come poèta dâpp ala secàndda guèra, lizànd int àl stâl "*La tremannada tragèdia*", poèma sâura al disâster apanna finé. Pén ed sbózz e dêrma par la poèsî, Pastràn al s à lasè àl sâu rémm sèri e umorésstichi, scrétti con gran padrunanza dal dialàtt.

Adrianén (Adriano Ungarelli, 1925-2013) l é stè la vâus pió cgnusó dla canzunatta bulgnàisa stra i àn '50 e '70. Al sò repertòri, quèsi sânpèr alîgher, al cunprandèva dâl canzunàtt ed Mûsi ("*Al rédder*", che cantè da ló l é un spetàcuel) mo qualla che pr i bulgnîs l'à quèsi al valâur d un inno l'é "*Bèla Bulaggna*", che in chi àn l'èra int i *juke-box*. Adrianén al s à lasè ai 3 d avréll dal 2013.

Äl föl dla nóna Nóccia

Al trêno

Una vólta al Rà, che pò l'êra sô nô, al dmandé al pränzip Chichén d'andèr a visitèr dla zânt ch'i stèven int un paisén dimónndi luntàn, só l' muntâgn.

Chichén al parté insàmm ala màma, al papà e ala sô amîga Chechè.

Prémma d'ónna i tulénn un trêno sùper svèlt che, int un spèll, al i purté ai pí däl muntâgn. Al trêno al viazé acsé in frazza che Chichén e la Chechè i n'avèven gnanc psó amirèr al panorâma, parché incôsa, cämp, zitè, bûsc, i èren pasè tant in fûria fôra dal fnistrén ch'an i èra stè môd ed vadder gnînta.

Mo, pr' agranplères só pr' äl muntâgn in dôvv as truvèva cal pajais, i tgnénn ciapèr un trenén tirè da una vècia locomotîva a vapaur, parché là só an i èra brîsa la curânt elètrica.

Quand tòtt i viazadûr, méss a pòst äl valîs, i s' fónn méss a sèder só i sidèlli ed laggn däl caròz, dala staziân ai vgné fôra un umarén fté ed vaird e bló, con in cô un bartòc ræss in cô. L'êra al Chèp-staziân, ch'l'avèva in man una palatta ræss e vairda, e l'êra tòtt insticlè, inpaziânt ed dèr la partânza al ónnic trêno dla giurnèta. Al Chèp-trêno al sré tòtti äl pôrt, la locomotîva la tré socuânt sbóff ed vapaur, còmm s'l'avèss la tæss, la fé con algrí *Tutuu... tutuu...* e pò, al fèsssti dal Chèp-staziân ch'al scusèva la palatta vairda, la taché a môvres pian pian.

- *Ciüff, ciüff, ciüff...* - l'ansèva la locomotîva só par la ràta, e l'andèva acsé pian che Chichén e la Chechè, afazè ai fnistrén, i psèven vadder incôsa: dòn ch'äl salutèven dal fnèster däl cà, ragazû ch'i zughèven int i curtil, òmen ch'i lavurèven int i canp, vâc e pîguer al pâscol. I travarsénn di bûsc fèss e di gran prè vîrd, i pasénn atais al spânnd ed turént e d' laghètt dal'âcua cèra. Int al zil ai vulèva tanti fâta d' uslén e in vatta ai âlber ai saltèva di schirâtel dala gròsa cô.

Tòtt int na vólta, con un gran zirlamânt, al trêno al s'afarmé.

- *Cus'é stè?* - i dmandèven i pasegêr. Inción al le savèva.

- *Adès a vâg zâ a vadder.* - al gé al Chèp-trêno. Quand al turné al spieghé che al machinéssta l'avèva farmè al trêno parché in mèz al rutâi ai èra un cavariòl con la sô màma.

- *Mo adès a vâg da turnèr a partîr, al*

trêno an pôl brîsa arivèr in ritèrd!

Anc Chichén e la Chechè i salténn zâ e i andénn a vadder. Al cavariòl l'êra avanzè incastrè con na zanpa int la rutâia e la màma la pruvèva ed cucèrel col grógggn, sänza arivèr d'âura ed liberèrel.

Al Chèp-trêno al gé:

- *Só, só sgnâuri, tòtt in vetûra, che al trêno l' à da partîr sóbbit!*

- *Mo Sgnèr Chèp-trêno* - l'arspundé al machinéssta - *a n psân brîsa acupèr stäl pôvri bîsti!*

- *Sgnèr machinéssta, ló l' à da dèr a mãnt: qué al capatâz a sän mé!*

Al machinéssta al tgné saltèr só mo, prémma ch'al turnéss a méttèr in mòto, Chichén al gé a chi èter viazadûr:

- *Vgnî tòtt dnanz al trêno, acsé an præ brîsa turnèr a partîr! In svèlt, un queledón al prôva ed liberèr al cavariòl!*

In st' mânter che dòn e fangén i stèven dnanz al trêno, al papà e chi ètr òmen i tulénn una spranga ed fèr e, tòtt insàmm, i arivénn d'âura ed livèr só un pôc la rutâia, acsé al cavariòl al s'liberé e al scapé vî, insàmm ala sô màma.

Tòtt i viazadûr i turnénn in vatta al trêno, in st' mânter che al Chèp-trêno al barbutlèva:

- *Am tucará ed paghèr una mûlta par ste ritèrd!*

Al machinéssta, cuntânt pr' an avair avó da tôr sätta äl bistí, al mité in mòto la locomotîva, ch'la sbufé al sô aligher: - *Tutuu, tutuu...* - e pò - *Ciüff, ciüff, ciüff...* - e la turné a agranplères só par la muntâgna. Chichén e la Chechè i s'afazénn al fnistrén: al limitèr dal bòsc ai èra i dû cavariû ch'i s'èren farmè vultândès indrî a guardèr vèrs al trêno, quèsi ch'i vlèssen ringrazièr, e pò, quand al trêno al fó luntàn, i scunparénn in mèz ai âlber.

la Nóccia d' Bastèl

Prè ed Cavrèra e dintorni

Tòtti äl vòlt ch'a sént Fausto a cantèr "Prè ed Cavrèra" am vén da dîri "brèv" e pò l' é parché al n' à brîsa sâul scrètt dla bèla mùsica con däl bèli paròl, mo l' à fât un pèz parfèt ed crónaca dal nôster quartîr e dla nôstra zitè. E par ón come mé, che al stà in via Timavo, prôpi in fâza ai "Prè ed Cavrèra", da zîrca stant'ân, l' é come

fèr una puntûra ed Gerovital par turnèr zâuven. In pió mé a pôs zuntèri di quí che Fausto al n' i' à brîsa méss sâul parché ló l' à manc ân che mé, e pò parché una canta la n' pôl brîsa dûrer cme una massa cantè.

Mé acsé a vâg un pôc pió indrî che ló e a v' pôs cuntèr ed chi socuânt ân che ai é stè una bociòfila avèrta sâul d' estèt, dôvv tòtti äl sîr as arduèva una móccia ed zugador da bôc' col sâu famai e as n' arduèva anc de pió in cäl sîr che as balèva e as cantèva con la Pizzi, Cunsulén, Ariodante Dalla, la Vittoria Mongardi, Romano Fèva, la Brunella Gasperini e tant èter cantânt.

A propòsit ed mùsica e canzunätt, lé a dû pâs, ai èra al "Pino Solitario" ala Vèlla Vischèrdi, una bèla pèsssta in dôvv mé e la mí bàla avän fât äl prémmi esperiânz da balarén e ciapè äl prémmi scóffi. Sänper lé atâc a sta vèlla ai èra al velòdrom in dôvv nuèter cínno andèven a vadder äl riugnân con i pió gran canpión come Coppì e Bartali, Leoni e Ortelli, Magni e i fradî Maggini e anc al pôver Malabrocca, quall ch'l' arivèva sänper par ûltum al gîr d' Itâglia, e ai era sänper un gran pòbblic.

Dâto che pr' andèr dänter as paghèva al bigliätt e nuèter cínno in bisâca avèven sé e nâ al fazulätt, par andèr dänter a scavalèven la ramè prôpi dala pèrt dla Vèlla Vischèrdi in dôvv l' èra pió bûr, pr' an fères brîsa vadder da Zuchén, al custòde, catîv cme al lâuv, ch'al s' fèva la pôsta con la zénngia in man.

E in dôvv adès ai é al zîrcol dal ténis C.R.B. ai era i ûrt e i âlber da frûta ed Capèl, l' urtlân; e anc pr' arivèr lé ai era däl ramè da scavalèr e al résschi d' un scupazân o d' un chèlz int al cûl.

Pò ai Prè ed Cavrèra ai èra i nûster canp da fúddbol, e la nôstra scuèdra ed via Timavo l' incuntrèva la scuèdra ed via Podgora, via Vittorio Veneto, via Tolmino, con i pèl däl pôrt fât con dâu prèd o dâu mâi, con däl lit e däl gran discusiân quand al purtîr al ciamèva "alto" o "fuori" un tîr che par quall che l' avèva tirè l' èra göll sicûr. In chi ténp che lé al sbdèl Mazâur, fôrsi, l' èra anc da dvintèr un prugèt.

A dmand scûsa pr' avairla tirè acsé in lóng: a vlèva sâul fèr da capîr parché la canta ed Fausto la m' tira fôra zèrt sentiment e zèrti emeziân, e quand a la sént a n' sän pió al mé d' adès, mo a sän

un cínno in brèg cûrte e un ragazlàtt col brèg ala zuàva, che dàpp a quall dla scòla al sò pinsîr pió grand l'era ed còrrer drî a una bàla, avair un tirén coi quadarlétt e tgnîr bôta quand a fèven "arîv, arîv con la casa di pumpîr".

A só benéssum che as tràta ed fazàndd personèl da quâter góbbi, mo a v garantéss che a i ò détti brîsa par zighèr drî ala zóventó ch'la s n é andè, mo con l'intenziàn ed mantgnîr víva int la memòria l'esperianza dal nôster pasè, la stòria di bulgnîs grand e cén ch'l'é pò la stòria ed Bulaggna; e l'é la stassa intenziàn ed Fausto quand in manîra parfèta al scrîv e al canta "Prè ed Cavrèra", "I dû falegnâm" o "Don Marella", la stassa intenziàn d un gran artéssta come Fellini quand al fà un cheplavàur come "Amarcòrd" o "I vitelloni"; e al séppa bân cèr un quel: mé con Fausto e Fellini ai ò in cumón sàul l'intenziàn.

La stòria inportanta e fundamentèl dal mànd e dl'umanità la n é brîsa fâta sàul da *Giulio Cesare, Carlo Quinto, Napoleone, Garibaldi*, mo da tòtt quî che i n vgnaràn mâi minziunè int i liber ed stòria che però i vòlen mantgnîr vív, fòrt e cunténnuv al cuntât con al nôster pasè col paròl détti par mèz dla nôstra bèla lîngua dialetèl: e anc quasst am pèr un gran bèl mòd ed fèr la stòria.

Elio Evangelisti

Liber Paradisus

(prémma pèrt)

Minghén l'èra ed proprietè dal sò padrân, ch'l arà ed sicûr avó un nómm, mo che ló al cgnuséva sàul cme *Vòstra Sgnurî*. Minghén an savèva gnanc cómm as fòss fât al padrân, parché dnanz a ló l'avèva da tgnîr i ûc' bâs e quand, dàpp avairel sarvé, ai vgnèva dè cumié, l'avèva d'andè fòra a cûl indrî e pighè a mèz int la riveränza.

I sù dvîr i èren dimónndi: l'avèva da tgnîr drî ai pâgn ed "Sò Sgnurî", ch'i avèven da èser sänper in ârden, zdarinè pulid e liberè dai bistién fastidiûs. Al guarnèva i cavâl e al i slèva quand Sò Sgnurî l'avèva vójja o nezesità d andè a cavâl; al tgnèva drî al galén e ai ninén; al cultivèva l òrt, in fàndd al zardén ch'l'èra d atàuren al Castèl. E pò l'avèva da èser sänper prânt a còrrer par tòtti àl nezesità ed

Sò Sgnurî: lustrè e ónnzer i sù stivèl, ajutèrel a ffîres e a smanvères, ajutèrel a lavères, anc se, a dîr la verité, quall l'èra un quel ch'an capitèva brîsa tant spass a chi ténp, a metè ed quall di tragg' sècol. Minghén l'avèva anc da dèr una man in cuséina, spachèr la laggna pr al fûg, lavèr piât e pgnât, tirèr al còl al galén e plèri. Insâmma, al lavurîr an i manchèva mâi, dal'èlba fén ala nòt l'èra sänper afazindè e däl vòlt, s'al n'èra brîsa asè svèlt a fèr quall ch'i i cmandèven, i i lisèven la vétta col bastân, fòrsi pr an fères brîsa mèl al man. Par tòtt quasst an ciapèva inciónna pèga. Sàul un pòc da magnèr e una cóccia par la nòt.

Minghén an savèva brîsa quant ân al s'avéss ed prezis, mo la sèrva pió anzièna la i'avèva détt che sò mèder, sèrva anca lî, l'èra môrta, dàpp avairel méss al mànd, vént ân prémma. E quand la Marièna, fiòla d un cuntadén lébber ch'al cultivèva un pzulén ed tèra dal padrân, la vgnèva al Castèl a purtèr ôv, galén e cunén, ló al s'incantèva a guardèr la e al sintèva un sburziaglén vèg.

- *L'é la zóventó!* - ai gèva al vèc' sarvitàur Bastiàn, con la sagiazza dl'etè. Minghén l'èra sicûr di sù sentiment, mo al savèva che al pèder dla ragâza, urgugliâus d èser un *lébber*, al n'arèv mâi dè la fiòla a un servitàur parché la srèv dvintè sèrva anca lî e proprietè dal padrân.

Minghén as cunfidèva con Bastiàn, ch'l'avèva sé la sagiazza dl'etè, mo al stèva anc in uraccia e l'èra sänper infurmè só i fât dal Castèl e dla zitè ed Bulaggna; in pió al savèva tgnîr i segrèt, e par Minghén l'èra l'ònnic amîg ch'l'avéss. L'òmen e al ragazèl i durmèven insàmm int un busanén int àl scudarî e ala sîra, nonostànt la stuffisia, i pasèven un pòc ed tänp a dscàrrer. Bastiàn, par sluntanèr Minghén dai sù guâi d amâur, al cuntèva däl stòri dla zitè, che a Minghén i i parèven straurdinèri. Ónna ed cäl stòri la gèva che int una batâglia cânt ai Mudnîs, capitè int un sît ch'l'avèva a che fèr con un fòs (*), i Bulgnîs i avèven caturè infén un Rà, fiòl d un Imperatàur, che Bastiàn al gèva ch'al fòss beléssum, con di cavî lóng e bióndd, e che i Bulgnîs i al tgnèven parsunîr int un bèl palâz pèn ed ricàzz e servitûr, in dóvv nòbil, leterè, poèta e bèli dâm i andèven a çà

tèrel. Bastiàn al cuntèva anc che, sebän ch'ai fòss bèle pasè socuànt ân, i Bulgnîs i n'avèven inciónna intenziàn ed liberèr al Rà, nonostànt àl prumèss e àl minâz dl Imperatàur sò pèder.

Minghén l'ascoltèva e al viazèva con la fantasi: ai srèv piàsó anc a ló ed canpèr in mèz al cumditè, sänza spachères la vétta pr al tròp lavurèr! In quant ala libartè, ló an savèva gnanc cus'la s fòss! Mo ai srèv piàsó dimónndi andèr in cla zitè mâi véssta! Acsé al ragazèl al se dscurdèva pr un pòc di sù guâi e al s'indurmintèva, par dsdères al cant dal gâl e turnèr a tachèr al sò dûr lavurîr.

Un dé al Castèl ai fò un gran tratenimânt e Bastiàn al pasè la giurnèta a sarvîr tòtt chi Sgnàuri, mo anc a stèr da sénter quall ch'i gèven. Cla sîra, quand i andènn a durmîr, Bastiàn al cuntè a Minghén ch'l'avèva sintó dscàrrer d una gran nôva: tòtt i sarvitûr, cme lâur dû, i èren stè liberè! La Cmónina la i'avèva riscatè pagandi dîs franc scadagnón e tòtt i nómm i èren scrètt int un lîber ciamè *Liber Paradîs* e adèsa i psèven lasèr i sù padrón e andèr in duv i vlèven.

- *Mo* - al gé Minghén - *s'andän vî, chi s dà da magnèr e da durmîr?*

Bastiàn as gratè la mazòca:

- *T è rasân, defâti Sò Sgnurî al ridèva st mänter ch'al gèva ch'l arèv guadagnè un bèl mócc' ed bajûc, e che tant i servitûr i srènn vanzè da ló, sinchenâ i n arènn brîsa catè da magnèr, né da durmîr, né da lavurèr. Mé a sän bèle vèc', e quassta l'é la mí vétta, mo té t î zâuven, et pû andèr in zitè e catèr da lavurèr. E pò da lébber et prè spusèr la Marièna...*

Quand, socuànt dé dàpp, al fò cèr che quî ch'i srènn vanzè al Castèl i arènn avó sàul da magnèr e da durmîr, cunpâgna prémma, Minghén al decidè d andèr vî. Salutè al sò amîg col lègrum ai ûc', con un fagòt di sù strâz e un pòc ed pan e furmâi rimediè in cuséina da Bastiàn, al s'invie par la strè ch'la cundusèva ala zitè.

Maria Luisa Giannasi

(trad. in bulgnais dala Nócchia d Bastèl)
(* *As tràta dla localitè dla Fusèlta (Fossalta), vsén a Mòdna, in dóvv ai 26 ed màz dal 1249 ai fò cunbató la batâglia stra i bulgnîs e i mudnîs aleè con l Imperatàur Fedrîg II. In st'ucasiàn i bulgnîs i fènn parsunîr sò fiòl, al Rà Enzo.*

Bôna educaziân... aîr e incû

Sâtta al èrc dal Mlunzèl, pròpi in dóvv al pôrdg al cminzéppia a andèr al'èlta, ai é un gran panèl dal sècol XVII ch'l incurniûa una scrètta ch'l'é un invîd a chi bagâi che, fèn dai ténp antîg, i s divartéssen a rinpîr ed scrétti i mûr dla zitè, sânzâ inción rispèt.

...
"LASCIA O PASSEGGIERE DI SCRIVERE O IN ALTRO MODO IMBRUTTARE QUESTE COLONNE E QUESTE MURA. SE SPREZZI LI BANDI, SE NON TEMI LE PENE IN ESSI MINACCIATE, PAUENTA ALMENO PER IL DISPIACERE CHE PORTI A MARIA SANTISSIMA DI CUI SONO QUESTI ARCHI E QUESTE MURA"
...

Incû a savân benéssum che, fèn da quand al fó scrétt, st invîd al n à mâi avó un gran suzès. Chi à una zèrta etè al s arcôrda che quand andèven a San Lócça pr al lonedé ed Pâscua, int l andèr só a sbarlucèven cäl mièra ed scrétti ch'äl rinpèven i mûr dal pôrdg. Ed sòlit as tratèva ed nómm scrétt gratând la stablidûra con la pónta d un ciòd, magâra un còr trapasè da una frazza, parché int i sècol pasè un sinifli d amrûs, ed filarén e d amànt i an lasè un arcòrd sâtta al pôrdg pió lóng dal mând. Mo la manî ed lasèr *una traccia del proprio passaggio* l'é dûra a murîr, pròpi cme l'ignuranza ed quî che anc ai dé d incû i an trasurmè i mûr ed Bulaggna int un quèl inguardâbil. Anc parché, se una vòlta i adruvèven la pónta d un ciòd, o magâra un pèz ed zass par scrîver, sòja mé, "W COPPI", ai dé d incû i viâzen con äi bunbulàtt o magâra con di bidón ed varnîs da stànder con una penlassa. Adiritûra, pasând l èter dé par vî *Orfeo*, ai ò véstt ch'i én drî a trèr zâ un palâz, pròpi in àngol con la vî *Borgolocchi*. Guardândi pulîd am sâñ adè ch'ai é däl scrétti, di scarabûc', anc int un mûr che, prèmma ch'i bucèssen zâ al cundumènni, l èra al intèren d un apartamânt. S'a n i cardî

brîsa, guardè mo què sâtta! Ed sicûr mé a pãns che dânter in stäl stanzi ai stéss di studént, che da che mând é mând i én di gran sburdlón, sé, parché ai vòl un bèl spîrit a magnèr, durmîr e magâra fèr l amâur con dnanz ai ûc' un mûr ed sta fâta!

F. C.

Quassta l'é bôna

A mé am l'à cuntè Giorgio Comaschi. Dâncâ: un cunplès ed sunadûr da bäl frarîs, dâpp avair sunè int un baladûr, i s acâten a magnèr int una traturî in dóvv i pôrten pr antipâst una *Zia* sfilè ala gròsa. Tótt i san che ste salâm strepitâus l é una spezialitè fraraisa, con la particolaritè d èser pèn d âi.

Ôn ed chi sunadûr, gustând la prèmma fatta, al fà, al dis:

- *Majà! A gh é piú ài chi déntar che in "Cuccuruccu paloma"! (*)*

(*) Naturalmânt al fà riferimânt al fât che äi paròl ed sta famusèssima canta äi fan: "Ay, ay, ay, ay ay, paloma - ay, ay, ay, ay, ay, cantaba..." e vî acsé.

Azidânt ai diminutîv!

Sânper pió spass am cåpita stra äi man al menù, sé, insâmma, la léssta ed zèrti ustari o ristorànt ed môda in dóvv ai é scrétt äi sâu spezialitè. Pr esânpi:

- *antipastino con bocconcini di carciofini ed erbetto varie;*

- *lasagnetta rustica con broccoletti e crema di burrata (?);*

- *sformatino di asparagini...* e d lóng acsé fèn al dâulz. Al cãnt, però, al n é mâi un *conticino* mo una spardè da méttter in znòc' l'economî naziònèl.

Mé a vâg al *Autotreno*, (via della Secchia): lé an i é brîsa la léssta mo ai é la Mina, ch'la t sparpadèla tótt quall ch'i an, e pò dâpp ai pãnsa Pavlén a pugèret una fèggna ed tajadèl!

La siânza di nûster vîc'

Vânc (*Salix purpurea*) - salice rosso, piú comunemente vimine, adoprato per far panieri, ceste, gabbie e simili. La corteccia del salice rosso contiene tannino ed altri principi affini raccomandati contro le febbri malariche; contiene pure sostanza colorante gialla.

Vanéggia (*Heliotropium peruvianum*) - eliotropio, piú comunemente vaniglia, vainiglia, coltivata ne' giardini per il grato odore. Pianta considerevolmente usata in profumeria e il cui profumo si estrae con assorbimento nei grassi.

Vessola (*Cerasus avium*) - visciola, sorta di ciliegia usata per sciroppi.

Da: G. Ungarelli, *Le piante aromatiche e medicinali nei nomi, nell'uso e nella tradizione popolare bolognese*.

Tipografia Luigi Parma, 1921.

Al Pânt dla Biânnda

Nómmer 122 dal 2013

Diretâur iresponsâbil e limusnîr:

Fausto Carpani

Dsèggn uriginèl:

Lupâmmbol (Wolfgang)

Umberto Sgarzi

Matitâza (Giorgio Serra)

Coretâur di sbâli: **Bertén Sèra**

Strulgân eletrònîc: **Âmos Lèli**

Abunamént par pòsta: almànc 20 € al ân.

Indirèzz:

FAUSTO CARPANI

Via Emilia Ponente 21

40133 BOLOGNA

tel. cell. 339-3536585

fausto.carpani@alice.it

Al dizionèri ed riferimânt par cäl paròl ch'äli én difèzzil da capîr l é quasst:

Lepri - Vitali

Dizionèri

BULGNAIS - ITAGLIAN

ITAGLIAN - BULGNAIS

Pendragon, 2009

I sît bulgnâs i én quissti:

www.pontedellabionda.org

www.clubdiapason.org

www.lafamigliabolognese.it

www.bulgnais.com

www.marcopoli.it

I nûster prugrâma

MAGGIO	
Mercoledì 8, h. 16,00..	Nella Sala dei Circoli (via San Felice 11): pomeriggio in compagnia dei poeti dialettali, con la partecipazione di Fausto Carpani e Sisén. Presenta Mirella Musiani. Ingresso libero.
Sabato 18, h. 21.....	Presso La Parrocchia di San Lazzaro di S.: Fausto Carpani con Gigén Lîvra, Sisén e Antonio Stragapede.
Giovedì 23, h. 21.....	Sala Arci Paradiso di San Lazzaro di Savena: serata in favore dell'Istituto Ramazzini con il coro "I bruschi" e la partecipazione di Fausto Carpani.
Giovedì 30, h. 16,30....	Nella sede della Famajja Bulgnaiša (via Barberia 11): pomeriggio in compagnia dei poeti dialettali, con la partecipazione di Fausto Carpani e Sisén. Presenta Mirella Musiani.
GIUGNO	
Domenica 2, h. 21.....	Festa della Parrocchia di Padulle: Fausto Carpani e Giampiero Sterpi.
Sabato 8, h. 20,30.....	Alla fiera di Ponte Ronca, nel cortile detto "l'aia"

Sabato 22 giugno, nell'Arena del Navile-Ponte della Bionda inizierà

"Andè bän int al canèl 2013"

e proseguirà - tutte le sere - fino a domenica 21 luglio.

Più avanti vi verrà inviato il calendario particolareggiato.

Come sempre: musica, teatro, burattini, cabaret, dialetto e...

...le ormai famose crescentine della Marta e - udite udite - anche la polenta dei

I MATTI DELLA POLENTA

Via Sant'Isaia 84/A